

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 545/2011-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. júna 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť R. B., T., zastúpenej JUDr. I. F., Advokátska kancelária, D., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 151/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 151/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 151/2008 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prierahov.

3. R. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 300 € (slovom tisícristo eur), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť R. B. trovy právneho zastúpenia v sume 404,37 € (slovom štyristoštyri eur a tridsaťsedem centov) na účet jej právnej zástupkyne, JUDr. I. F., Advokátska kancelária, D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Piešťany j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 404,37 € (slovom štyristoštyri eur a tridsaťsedem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 545/2012-29 zo 6. marca 2012 prijal na ďalšie konanie sťažnosť R. B., T. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 151/2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka je účastníčkou konania na strane navrhovateľky, a to na základe návrhu na vydanie platobného rozkazu podaného Okresnému súdu Dolný Kubín 12. decembra 2005, ktorým sa voči odporcovi domáhala zaplata sumy 15 990 Sk (530,77 €) s príslušenstvom. Listom z 19. decembra 2005 bola

sťažovateľka oboznámená so skutočnosťou, že jej návrh bol z dôvodu miestnej príslušnosti postúpený Okresnému súdu Trnava. Sťažovateľka listom z 5. marca 2007 žiadala o vypočutie na Okresnom súde Dolný Kubín dôvodiac svojim zdravotným stavom, na túto žiadosť však nedostala odpoveď.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že po postúpení veci okresnému súdu tomuto adresovala 21. februára 2009 podanie, v ktorom okresný súd žiadala, aby vo veci konal a následne 21. septembra 2010 podanie, ktorým žiadala o „*zmenu súdu*“.

Podľa vyjadrenia sťažovateľky okresný súd dosiaľ nerozhodol ani o podanom návrhu a ani o predmetnej žiadosti.

Sťažovateľka sa preto obrátila na ústavný súd tvrdiac, že v uvedenom prípade došlo postupom konajúcich súdov k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V závere sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 151/2008, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ako aj trovy právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej predsedníčky, ktorej vyjadrenie doručené ústavnému súdu 16. apríla 2012 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania a bolo v ňom poukázané na prietahy spôsobené podľa názoru okresného súdu sťažovateľkou. Okresný súd na tomto mieste argumentoval: *„Sťažovateľka vedome podala žalobu na miestne nepríslušnom súde a súčasne požiadala o prikázanie veci z dôvodu vhodnosti tomuto nepríslušnému súdu (Okresný súd Dolný Kubín), pričom najprv bolo potrebné vec postúpiť miestne príslušnému súdu, ktorý následne o žiadosti sťažovateľky na prikázanie veci inému súdu rozhodoval. Potom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyhovел návrhu sťažovateľky, táto sa na pojednávanie nedostavila, nakoľko jej splnomocnený zástupca sa*

v mieste bydliska v čase doručenia podľa jeho vyjadrenia nezdržoval. Následne sťažovateľka opätovne požiadala o prikázanie veci inému súdu (Okresný súd Námestovo), ktoré konanie možno považovať za účelové, nakoľko ide len o iný súd blízky jej bydlisku, pričom dôvody na prikázanie veci sú stále rovnaké. Pričom aj o tomto návrhu musí najskôr rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky, a až potom môže súd konať vo veci samej.“

V liste okresný súd zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

V podaní doručenom ústavnému súdu 16. mája 2012 súhlasila s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľka. Vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu sťažovateľka predostrela túto argumentáciu:

„Svojim vyjadrením Okresný súd Piešťany len preukázal, že sťažovateľka podala Ústavnú sťažnosť dôvodne. Chronologicky rozpísané úkony prvostupňových súdov, ktoré vo svojom stanovisku rozpísal Okresný súd Piešťany, pričom práve dôraz treba klásť na úkony urobené týmto súdom, len preukazuje skutočnosť, že vo veci sťažovateľky prvostupňové súdy a hlavne Okresný súd Piešťany nekonal tak, aby nevznikali prieťahy v konaní. Pritom sťažovateľka ako aj jej právny zástupca nemali v úmysle svojim konaním spôsobiť akékoľvek prieťahy v konaní. Návrhy v konaní podané sťažovateľkou ako aj jej právneho zástupcu, na ktoré mali zákonný nárok, a ktoré vzhľadom na celkovú dobu konania predĺžili konanie iba nepatrnou časťou.

Zo stanoviska okresného súdu ako aj z Ústavnej sťažnosti vyplýva, že žaloba bola podaná už 12.12.2012 na Okresnom súde Dolný Kubín. K tomu Okresný súd Piešťany zaujal stanovisko v tom zmysle, že podanie na miestne nepríslušný súd bolo zo strany sťažovateľky účelové a vedomé. Vzhľadom na fakt, že sa jedná o osobu vyššieho veku ako aj osobu právne nevzdelanú, nie je možné akceptovať tvrdenie, že uplatňovanie svojich práv prostredníctvom súdu je vedomé robenie prieťahov v konaní. Sťažovateľka tak spravila, z dôvodu svojho zdravotného stavu, kedy priaznivejšie pre ňu by bolo, aby vo veci rozhodoval Okresný súd Dolný Kubín.

Z vyjadrenia Okresného súdu Piešťany ďalej vyplýva, že dňa 21.09.2006 bol spis predložený na rozhodnutie o návrhu na prikázanie veci Najvyššiemu súdu SR, bez vyjadrenia žalovaného. Po doplnení vyjadrenia žalovaného bol opätovne dňa 29.11.2006

predložený návrh na Najvyšší súd SR. Chybou prvostupňového súdu došlo k prietahom konania, bez akéhokoľvek zavinenia sťažovateľky. Po rozhodnutí Najvyššieho súdu, ktorý nevyhovel návrhu sťažovateľky bolo vytýčené pojednávanie na deň 29.11.2007, ale vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka ani jej splnomocnený zástupca sa nezdržiavali v mieste trvalého pobytu, súd nemal vykázané doručenie predvolania na uvedený termín. Po návrate do miesta trvalého pobytu splnomocnenec sťažovateľky bez meškania požiadal súd o opätovne doručenie zásielky. Vzhľadom na fakt, že sťažovateľka podala žalobu na zaplatenie, je logické, že má evidentný záujem aby vo veci rozhodol nestranný súd. Čiže na neprebratie zásielky sťažovateľka ako aj jej právny zástupca nemali žiadny motív. Vzhľadom na to, že súdy nekonali vo veci dosť razantne nepredpokladali, že v čase ich neprítomnosti v mieste trvalého bydliska, môže byť im doručená akákoľvek zásielka zo súdu. Z dôvodu prechodu výkonu súdnictva dňom 01.01.2008 bola vec postúpená z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany. V spojitosti s vyššie uvedenými skutočnosťami je nepochybné, že od podania žaloby dňa 12.12.2005 do dňa 01.01.2008 nebolo vo veci vykonané žiadne pojednávanie. V tomto období bol vytýčený jediný termín pojednávania, ktorí sťažovateľa aj jej právny zástupca riadne odôvodnili. Uvedená doba je neprimerane dlhá, a to aj vzhľadom na fakt, že zo strany sťažovateľky boli v konaní podané návrhy, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť.

Keďže odo dňa 01.01.2008 bol na konanie vo veci príslušný Okresný súd Piešťany, kde podotýkame, že od tohto dňa do dňa 22.12.2010, kedy sudca predložil spis vyššiemu súdnemu úradníkovi na rozbor právneho a skutkového stavu, neurobil súd žiadny úkon, ktorý by viedol k rozhodnutiu vo veci samej. Dňa 27.02.2009 musel zástupca žalobkyne podať žiadosť na súd, aby sa vo veci konalo. Nato zástupca sťažovateľky dňa 24.09.2010 podal žiadosť na Okresný súd Piešťany, s tým aby vo veci rozhodol Okresný súd Námestovo. Teda od dňa 01.01.2008 Okresný súd Piešťany do dňa 02.02.2011, kedy vyzval žalovaného aby sa vyjadril k návrhu, okresný súd neurobil vo veci žiadny úkon. Z toho vyplýva, že Okresný súd Piešťany bol viac ako tri roky vo veci nečinný. Jediný jeho úkon bolo vyjadrenie zo dňa 26.02.2008, ohľadom nedoručenej zásielky. Je teda nepochybné, že zo strany Okresného súdu Piešťany došlo k prietahom, kedy súdna prax uznáva za prietahy v konaní ak nebol vo veci spravený úkon v rozmedzí šiestich mesiacov.

Ďalej uvádzame, že okrem neprimeraného prietahu konania spôsobenom Okresným súdom Piešťany v spomenutej vyše trojročnej nečinnosti došlo zo strany toho istého okresného súdu aj k ďalším prietahom v konaní. A to v tom zmysle, že už dňa 22.02.2011 mal Okresný súd doručené vyjadrenie žalovaného, že nesúhlasí aby danú vec prejednával Okresný súd Námestovo a Okresný súd Piešťany až dňa 03.11.2011 predložil spis na Najvyšší súd SR, čo predstavuje nekonanie súdu vyše 8 mesiacov, pričom ani počas takto dlhej doby nedokázal okresný súd vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku, čím zapríčinil ďalšie vrátenie spisu z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na okresný súd. Následne prebiehal celý cyklus odznova a tak za oddialila doba, kedy začne nejaký prvostupňový súd vôbec konať vo veci samej. Na základe uvedených skutočností ako aj skutočností uvedených v Ústavnej sťažnosti, je nepochybne, že základné právo sťažovateľky R. B., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a vyplývajúce z čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany porušené bolo.“

Aj sťažovateľka v závere svojho vyjadrenia uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti, stanoviska okresného súdu a súvisiaceho súdneho spisu dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Sťažovateľka podala 12. decembra 2005 Okresnému súdu Dolný Kubín „žalobu o vrátenie peňazi“, pričom súčasne žiadala, aby vo veci konal Okresný súd Dolný Kubín. Okresný súd Dolný Kubín z dôvodu miestnej nepríslušnosti postúpil vec sťažovateľky uznesením zo 16. decembra 2005 Okresnému súdu Trnava.

Okresný súd Trnava uznesením zo 7. apríla 2006 rozhodol o nepriznaní oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov. Sťažovateľka podala proti uzneseniu opravný prostriedok, na základe ktorého nadriadený súd svojím uznesením z 30. júna 2006 napadnuté rozhodnutie zmenil a priznal sťažovateľke čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd Trnava 21. septembra 2006 predložil spisový materiál Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o návrhu sťažovateľky na prikázanie veci Okresnému súdu Dolný Kubín. Najvyšší súd 25. októbra 2006 vrátil spisový materiál ako predčasne predložený z dôvodu nezaslania návrhu sťažovateľky odporcovi pre účely jeho vyjadrenia. Okresný súd Trnava po obstaraní vyjadrenia odporcu opätovne predložil návrh sťažovateľky na rozhodnutie najvyššiemu súdu 29. novembra 2006.

Najvyšší súd uznesením zo 7. decembra 2006 návrhu sťažovateľky na prikázanie veci nevyhovel, pričom spisový materiál bol Okresnému súdu Trnava vrátený 15. januára 2007.

Okresný súd Trnava vykonal 29. novembra 2007 pojednávanie, na ktorom vypočul odporcu a na ktoré sa splnomocnený zástupca sťažovateľky nedostavil (jemu adresovaná zásielka obsahujúca predvolanie na pojednávanie bola súdu vrátená ako nedoručená s označením, že adresát „zásielku neprevzal v odbernej lehote“).

Vo veci sťažovateľky začal konať od 1. januára 2008 okresný súd.

Splnomocnený zástupca sťažovateľky 2. januára 2008 požiadal okresný súd o doručenie zásielky, ktorú mu doručoval Okresný súd Trnava v mesiaci november 2007. Okresný súd reagoval na jeho žiadosť 26. februára 2008. Splnomocnený zástupca sťažovateľky podaním z 8. apríla 2008 žiadal okresný súd o konanie vo veci, podaním z 24. septembra 2010 žiadal okresný súd o „odstúpenie veci“ Okresnému súdu Námestovo. Okresný súd 2. februára 2011 vyzval odporcu, aby sa vyjadril k predmetnému návrhu sťažovateľky. Vyjadrenie odporcu bolo doručené sťažovateľke, ktorá bola vyzvaná na predloženie svojho stanoviska. Sťažovateľka svoje stanovisko doručila okresnému súdu 8. apríla 2011. Okresný súd predložil návrh sťažovateľky na prikázanie veci Okresnému súdu Námestovo spolu so spisovým materiálom najvyššiemu súdu 3. októbra 2011, ktorý ho 4. novembra 2011 vrátil okresnému súdu ako predčasne predložený z dôvodu, že

sťažovateľka nebola vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku za podanie predmetného návrhu.

V čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec sťažovateľky pred okresným súdom meritórne skončená.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka zároveň namietala porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľky preskúmal z hľadiska charakteru prerokúvanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť (1), ďalej správanie sťažovateľky v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúcich súdov (3).

1. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh sťažovateľky, ktorým sa voči odporcovi domáha vrátenia kúpnej ceny tovaru z titulu odstúpenia od zmluvy. Z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o osobitnej právnej alebo skutkovej zložitosti veci majúcej potenciálny vplyv na predĺženie posudzovaného konania.

2. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných priesťahov v súdnom konaní zistil ústavný súd určité momenty priebehu konania, ktoré signalizujú nedostatočnú aktivitu sťažovateľky ako jeho účastníčky.

V prvom prípade ide o samotné podanie návrhu, ktorý sťažovateľka adresovala v rozpore s pravidlami miestnej príslušnosti nesprávnemu súdu. Na tomto mieste ústavný súd uznal argumentáciu okresného súdu odvolávajúceho sa na označený nedostatok úkonu sťažovateľky, ktorá podľa svojho vyjadrenia pochybila z dôvodu neznalosti právnej úpravy, a konštatuje, že sťažovateľka realizáciou procesných úkonov bez potrebnej participácie kvalifikovaného právneho zástupcu prevzala na seba zodpovednosť za zbytočný priesťah (aj keď nepatrného časového rozsahu) spôsobený takýmto pochybením.

Na vrub sťažovateľke treba pripísať aj jej nedostatočnú súčinnosť týkajúcu sa preberania zásielok konajúceho súdu v jednom konkrétnom prípade, keď sa písomnosť nepodarilo doručiť splnomocnenému zástupcovi sťažovateľky na adrese jeho oficiálneho pobytu z dôvodu, že sa aktuálne na tejto adrese dlhodobo nezdržiaval bez toho, aby konajúci súd náležite vyrozumel o adrese svojho aktuálneho pobytu pre účely doručovania písomnosti, čo bolo následne dôvodom na odročenie pojednávania vzhľadom na neúčast' na strane sťažovateľky.

Vo vzťahu k argumentácii okresného súdu, ktorý poukázal na „*účelové podávanie*“ návrhov sťažovateľky na príkazanie veci inému súdu, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane vyslovil, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú

na rozhodnutie o sťažovateľkou uplatnených procesných návrhoch ústavný súd zohľadnil pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľke týmto nálezom priznal.

V závere považuje ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že označené okolnosti týkajúce sa správania sťažovateľky ako účastníčky konania sa na narušení plynulosti posudzovaného konania podieľali mierou nepatrnou v porovnaní s nedostatkami postupu konajúcich súdov, ktoré boli ústavným súdom po preskúmaní veci zistené (pozri nasledujúci bod 3).

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu a Okresného súdu Trnava v posudzovanom konaní.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Ústavný súd po preskúmaní postupu konajúcich súdov v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti konajúcich súdov, v ktorých súdy nekonali bez toho, aby im v tom bránila zákonná prekážka, ako aj ich neefektívny a nesústredený postup.

O nesústredenej a neefektívnej činnosti Okresného súdu Trnava už v prvotnej fáze konania svedčí skutočnosť zrušenia jeho uznesenia o nepriznaní oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov nadriadeným súdom, ktorý ho nahradil vlastným rozhodnutím o priznaní čiastočného oslobodenia sťažovateľky od súdnych poplatkov.

Okresný súd Trnava postupoval nesústredene a neefektívne aj v súvislosti predložením návrhu sťažovateľky na prikázanie veci Okresnému súdu Dolný Kubín, keď návrh predložil najvyššiemu súdu bez obstaraného vyjadrenia odporcu a spisový materiál

spolu s návrhom mu bol najvyšším súdom z tohto dôvodu ako predčasne predložený vrátený, čím Okresný súd Trnava zbytočne predĺžil v danej etape súdne konanie.

Ústavný súd ďalej zistil, že súdne konanie bolo poznačené aj pasivitou Okresného súdu Trnava, a to v období od 15. januára 2007, keď mu najvyšší súd vrátil spisový materiál po rozhodnutí o návrhu sťažovateľky na prikázanie veci, do 29. novembra 2007, keď Okresný súd Trnava vykonal vo veci sťažovateľky pojednávanie. Vymedzenému obdobiu kvantitatívne zodpovedá nečinnosť Okresného súdu Trnava v rozsahu takmer 10 mesiacov.

Rozsiahle obdobie nečinnosti okresného súdu trvajúce takmer tri roky (2 roky a 11 mesiacov) vykazuje aj etapa súdneho konania v rozmedzí od 26. februára 2008, keď okresný súd reagoval na podanie splnomocneného zástupcu sťažovateľky, do 2. februára 2011, keď okresný súd adresoval odporcovi výzvu na predloženie jeho vyjadrenia.

Obdobie krátkodobejšej nečinnosti okresného súdu (v rozsahu 5 mesiacov) sa vyskytlo aj v úseku konania počnúc 8. aprílom 2011, keď sťažovateľka predložila okresnému súdu svoje vyjadrenie v otázke prikázania veci inému súdu, končiac 3. októbrom 2011, keď okresný súd predložil návrh na prikázanie veci najvyššiemu súdu.

Ústavný súd konštatuje, že rozhodujúcim faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup konajúcich súdov a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustili jednak v dôsledku zistených období nečinnosti (v celkovej dĺžke štyri roky a dva mesiace), ako aj v dôsledku svojho neefektívneho a nesústreďeného postupu.

S ohľadom na všetky už uvedené závery nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred konajúcimi súdmi považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.

Ústavný súd na záver dodáva, že pri posudzovaní postupu konajúcich súdov vychádzal z toho, že k 1. januáru 2008 prešiel na základe zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým

sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva vo veci sťažovateľky z Okresného súdu Trnava na okresný súd. Z uvedeného dôvodu v zmysle ustanovení § 18a ods. 1 v spojení s § 18b ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov nesie okresný súd zodpovednosť za porušenie označených práv sťažovateľky aj za obdobie, v ktorom vo veci konal Okresný súd Trnava.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila sťažovateľka neprimeranou dĺžkou posudzovaného konania a pocitom právnej neistoty. Tieto okolnosti si podľa názoru sťažovateľky vyžadujú poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia jej základného práva zaručeného ústavou a práva zaručeného dohovorom. Vychádzajúc z uvedeného považovala sťažovateľka za primeranú

výšku finančného zadosťučinenia sumu 2 000 €, na zaplatenie ktorej žiadala zaviazať okresný súd.

Pretože porušenie základného práva zaručeného sťažovateľke čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 1 300 €, ktorá zohľadňuje najmä rozsah zbytočných priesťahov v konaní a nemajetkovú ujmu sťažovateľky spočívajúcu v jej psychickej záťaži a pocite právnej neistoty.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikovala sumou 404,37 €.

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá predstavovala sumu 763 €.

Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z uvedeného za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2012 patrí odmena v sume 3 x 127,16 €, k tomu tiež 3 x režijný paušál 7,63 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 404,37 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinná zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov) Kancelária ústavného súdu. Okresný súd je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 404,37 € na účet Kancelárie ústavného súdu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012